

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus, Dissapte 3 de Mars de 1900

Núm. 3.508

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. 3/60
Extranjer y Ultramar 7
Anónels, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuades curacions y d' una acceptació general, son los millors probas para demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey para combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de.....

TOS

La que paga més contribució de la província.

RUPESTRIS LOT

Hi ha sis mil barbats superiors para vendre junts ó en part.

OLIVA Plassa Baluart (a) Garrofas

Secció doctrinal

Fa camí

Lo Catalanisme fa camí. Al parlament espanyol es la qüestió catalana lo que més preocupa, si be que no es lo sentit d' estudiarla, sino ab lo propòsit d' aprofitar para pronunciar discursos plens de diciters, insults y ofensas que cauhen sobre 'ls mateixos que 'ls diuen, perque ningú més que ells mateixos mereix las frases groixudes que prenenen dirigir als que suposan anorreadors del Estat espanyol, donchs que tothom sab, perque 'ls fets ab terrible elocuencia ho provan, que tot lo gran desballestament en que s' troba l' Estat y 'l' daltabaix que fa poch a poch, anorreadorament a aqueixa tayfa de polítics que ara s' aixecan irats donantselas de grans patriotas, ells que son los explotadors sempiterns d' aqueixa patria que hipòcritament fan veure que estiman, pero que realment volen segueixi tal com es pera que no trobi entrebanchs la lliure satisfacció dels seus perversos sentiments.

Los polítics espanyols provan seguidament que si 'l Catalanisme no estés fonamentat en principis històrics, ètnics y sociològics, que per sobre de tot jastifican la renaixensa de Catalunya, n' hi hauria prou ab la qualitat de la política espanyola para fer naixer a la consciencia dels que, formant part del Estat espanyol, no volguessin tranzir ab la esparveradora immoralitat que caracteriza la política espanyola, 'l desitj de portar una vida social digna, y no la que ara s' porta, de la que no es possible dir si es més gran la falta de tota cultura ó 'l rebaixamet moral. Y aquest desitj a Catalunya s' hi sent de ferm; y creix més al veure que la política espanyola segueix, y no pot ser d' altra manera, en lo seu propòsit de considerar al Estat com a patrimoni de vidors y no com a nucle sociel lliure y del que 'ls polítics no sian altre que executors de la voluntat de las fersas vitals del Estat. Per aixó 'l Catalanisme fa camí. Qui subleva las consciencias es la política espanyola; qui las ilumina téntlashi veure la única solució possible es lo Catalanisme.

Los moviments socials no creixerían pas ni s' entendrían per la sola fersa dels principis que 'ls empenyan; son los desengany, y 'ls fets de lo que es dolent per sí lo que porta al home a cercar lo be. La consciencia humana es difícil de capgirarla per la sola fersa de la rahó; es necessari que la conveniencia sia la que imposi l' abandonar lo habitual per lo nou. Mes quan lo que es nou no més ho sembla, perque de fet te arrels fondas a la consciencia humana, petites contrarietats d' ordre purament moral son suficientes para que l' home giri de via en la vida social. En aquest cas se traban los catalans. Los fonaments del Catalanisme son a la consciencia de tots los catalans; mes hi son en estat latent, essent per aixó que sembla que la consciencia catalana vagi desapareixent. Mes no es aixís. La existencia del Catalanisme n' es una prova, y una altra 'l desvetllament del poble catalá, al que las vergessades dels polítics espanyols y 'ls estímuls de

la propaganda catalanista 'l fan renaixer ab grandísima facilitat a la vida digna que es propia del nostre poble, perque al comprendre lo incorregible de la política espanyola y veient que aquesta ab cinisme depravat, no tenintne prou ab considerar despreciable 'l sant treball que es lo únich que fa grans y dignes als pobles, se burla de la nostra ánima, que burlarse de l' ánima es escarnir la llengua, manifestació externa del esperit hamá y carácter lo més prenat de la nacionalitat, sent la indignació que desprecis y burlas causan, la personalitat reclama 'ls seus drets, lo Catalanisme 'ls ofereix complerts, y 'l nostre poble 'ls vol efectius perque son seus, ben seus, y per naturals imprescriptibles y inalienables.

Y aqueixa reivindicació de drets que hauria d'esser mirada ab respecte perque s' fa a la llum del dia y sense apartarse de lo que a las lleys está estatuhit, y perque es mostra tant en lo moral com en lo social de un esclat de dignitat humana, es furientment combatuda y presentada a la consideració del Estat com a empresa criminal para la que la repressió més forta resulta pena suau. Per aixó més que per res, fa camí 'l Catalanisme ab momenta actuals. La evolució del Catalanisme está per sobre de la voluntat dels que vulguin anorrearlo. Sembla mentida que no ho vegin! Com si 'ls moviments poguessin anorrearse definitivament per l' acció de lleys que no sian producte directe dels principis regularisadors de la naturalesa!

Lo cor s' aixampla al veure com los bons catalans tornan a la vida social catalana després del llarch ensoportament en que ha estat lo poble catalá. Ahont se fa un acte de propaganda catalanista, la gentada hi acudeix y fa hó véureia séria, concentrada, escoltant, entussiasmantse quan lo porta, y brillants los ulls, enrojít lo rostre que expressa una gran fermesa, cridar ab tota l' ánima: ¡Visca Catalunya! Y cada dia son més los que escoltan, y més los que s' entussiasman, y més los que renaixen! Y cada dia serán més, y prompte serán tots los catalans. Oh! vosaltres polítics espanyols descreditats, vosaltres sobre 'ls que tantas malediccions ha llensat la gentada tota del Estat espanyol, vosaltres polítics de la premsa que haveu fet lo joch dels polítics que gobernan para mostrar la mon la inepticia y la inhumanitat de la política espanyola, vosaltres, tots, que viviu del treball de la gent honrada y que vesséu la sanch humana ab menos pena que 'ls que per lo seu ofici sacrifican bens als escorxadors, seguí, seguí dihent criminals y bojos als catalanistas y seguí menyspreuant a Catalunya! Seguí, que aixís los catalanistas nos estamordirém y Catalunya, a la que amenasséu ab tancarli 'ls vestres mercats, se humillará y farà tot lo que volguéu. Seguí per aquest camí que es lo bo... para nosaltres. Seguí y no paréu. ¡Oh infelissos, creyéu que 'ns feu llástima! ¡Si no podén inspirar res més que commiseració! ¡Haveu arribat tan avall!

Mes feu lo que volguéu que 'l Catalanisme farà la seva via. Sapiguéuho be; vosaltres no podéu aturar la evolució del Catalanisme; vosaltres no podéu fer res més, pero que fatalment haveu de fer, que afavorir lo desenrotlló dels propòsits del Catalanisme; la vostra acció es indispensable para remoure la consciencia catalana y la realiséu para que 'ls catalanistas no aprofitém para sembrarhi la bona llevor; vosaltres que a la historia haveu faltat a tots los pactes ab lo poble catalá y que superbs volíau realisar assimiliccions contrarias a la naturalesa, just es que contribuíu a la co-

recció de lo que haveu desballestat; vosaltres ab lo vostre mal procedir, desenganyéu als catalans que, per lo que sia, en vosaltres creyan; vosaltres seréu los que faréu renaixer als que sense 'ls vestres desacerts y vestras maldats, jamay havian fet cas dels nostres principis; vosaltres portaréu cap al Catalanisme a las generacions catalanas que s' troban al últim ters de la vida, las joves no, perque ab vosaltres y sense vosaltres, ó sia juntantvos be ó malament, son y serán sempre catalanistas. Per aixó 'l Catalanisme fa camí. Los catalans que no se sentin catalanistas per exigencia de la propia personalitat, venen y vindrán al catalanisme empaytats a fuetadas per los polítics espanyols, y com que aquestos hi tenen bona manya a fer aquesta feyna, y de més a més los hi agrada, y 'ls catalanistas sabém aprofitárnosen en bé de Catalunya, 'l Catalanisme fa y farà camí. Y molt que 'n farà!

D. MARTÍ Y JULIÀ.

Notas regionalistas al extranjero

NORUEGA

sa via, poch a poch, sense adreces, pornecha fan coratjarse ni recular gens ni mica. Resolt a llur satisfacció l' assumpto de la bandera, es dir, com recordarán los quins s' enteran d' aquestas «notas», la supressió en la senyera nacional noruega de tot lo que indiqui unió ab Suecia, tornan a refermar sa campanya sobre sa antigua tasca, adormida de vegadas, més sempre latent, ó sia de la separació de las representacions diplomáticas en los dos regnes. Compréngas be que aixó equival, a fer dos Estats independents y autónoms, perque es impossible concebir la idea d' un sol Estat ab duas políticas extrangeras diferents, una, per exemple, que decidís la guerra, y altra que decretés la pau. Tal absurda proposició no proba que 'ls noruechs sian absurdos, y si solament que volen portar al régimen actual per altres indrets, y que van a son objectiu per tots los camins. Lo que més los ha animat en aquesta campanya es lo resultat favorable als radicales en las darreras eleccions de Suecia; emperó, com que en aquesta qüestió especial radicala y conservadors van de comú acort, resolt a mantenir la unió, los desitjos dels noruechs trobarán obstacles de tota mena avans d' arribar a sa realisació.

Lo que succeheix als noruechs nos passa també als catalanistas. Contra las aspiracions lligítimas de Catalunya, que son en termes generals, «separarse de la política y dels polítics» que portan a la completa ruina a totas las nacionalitats espanyolas, y han sigut y serán sempre causa del vergonyós atrás y miseria del país, s' uniran las pandillas de las més oposadas tendencias y dels programas més antitéchs para treballar en pró de la «unitat» especial a que aspiran, y que no es altra que la del usdefruyt del pressupòsit. Ab tot, l' exemple de lo que está passant als altres païssos ha de servirnos de molt para continuar ab creixent energia la defensa dels nostres ideals generosos. Com los noruechs, son «separatistas» respecte de las collas de vidors que, valents de paraules de sentit buyt, volen continuar son domini despòtich en perjudici de totas las regions de la península.

Noruega, com Catalunya, no pot sufrir la imposició injusta é ilegal dels partits polítics, una y altra nacionalitat no volen desapareixer; una y altra reclaman lo cumpliment de pactes que 'l transcur del temps, lluny d' invalidar, ha consolidat sa eficacia. En

cap Còdich del mon s' hi troba sancionada la prescripció aplicada a la vida de les nacionalitats. Això explica la resistència a morir que sempre ha oposat Catalunya a les manyes i insidies del centralisme, tant l'absolutista del vell règimen, com lo jacobí del règimen pseudo-liberal y pseudo-constitucional que venim patint en la centuria actual.

AUSTRIA-HUNGRIA

B' ha obert la Cambra austríaca fa molt pocs dies, y ja s' parla de tornarla a tancar. Los txechs, víctimes del despotisme del Estat, han emprós la tassa de fer impossible la vida parlamentaria tota vegada que no han pogut lograr fins ara que s' regonegués a son idioma nacional com a llengua administrativa interior en tot lo regne de Bohemia. La obstrucció més enérgica impedirà a Mr. Kerber la aprobació dels projectes de lley que porta entre mans, y ja s' diu que 'l Consell de ministres farà ús del recurs de disoldre la Cambra, segons las atribucions que sembla li han sigut concedidas pera aquest cas.

La qüestió txeca a Viena, es com la qüestió catalana a Madrid, ab la sola diferència de que, aixís com en la Cort de Francisco Joseph se tracta l' assumpte parlamentariament, en la Cort «de las Espanyas» se tracta a estil moresch, es a dir, a crits, ab insults, y no a mossegadas, es probablement per la por de deixarhi las dents.

Altament, no dubtém pas de que 'l govern austríach procurará algun dia accontentar als txechs en sas justas reclamacions en be de la pau pública; de la mateixa manera que no tenim cap dubte de que 'l govern de Madrid farà tot lo possible pera exasperar més y més als catalans en general, procurant d' una manera indirecta, pero molt efíca, fer augmentar lo número de catalanistas, donchs que las midas de represió y de violencia sempre han sigut en nostra terra, contraproduhents pera 'ls governs centralistas. Se recorda per la premsa espanyolíssima, ab més ignorancia que mala fé, lo que ha lograt lo govern respecte a certs partits avuy ja sense vida, creyent que obtindrà iguals efectes contra 'ls seus treballém per Catalunya, oblidant; si es que ho sabían, que 'l catalanisme no es cap partit, sino una aspiració llegítima de tot un poble que comensa a adonar-se de que se l' ha estat enganyant miserablement, y que se l' esplota encare sense consideració de cap mena, y que todas las garantías y llibertats «conquistadas» en lo present sigle se n' de d' un simple investigador ó executor d' apremis, quels espatllas guarda 'l cacich y ampara algun «ilustre gefe» de la llopada política. Y aixó que es comprensible a Turquia ó al Marroch, no es concebible que passi sense protesta, en nostra terra, clàssich país de las llibertats polítiques, y que en punt a respecte als drets del ciutadà s' avansa de sigles a la mateixa Inglaterra.

Deyam, donchs, que 'l ministeri austríach se preocupa del arreglo de la qüestió de las nacionalitats y de la co-oficialitat de las llenguas que s' parlan en l' imperi pera lograrho que l' organisme constitucional funcioni d' una manera normal y segura, comprenent lo govern la necessitat de que aixís se faasa pera assegurar la vida del mateix Estat. No ha passat may pel cap d' en Kerber posar fora de la lley als txechs pera afavorir als centralistas alemanys; no ha pensat may lo ministeri austríach fer lleys novas pera matar la propaganda de las doctrinas nacionalistas, perque ha comprés que aquestas midas, si son possibles y perfectament comprensibles en los règimens absoluts ó despòtics de Turquia y de Russia, per exemple, son absurdas en païssos regits segons los dogmas constitucionals.

S' assegura, donchs; que 'l Gabinet Kerber s' esforça pera fer decidir als alemanys a que no s' oposin a la concessió als txechs de llur llengua com idioma administratiu interior de la Bohemia, a fi d' evitar que, ab la obstrucció que aquell partit ha comensat a practicar en la Cambra, dega aquesta disoldre inevitablement, devent governarse 'l país per medi d' ordenansas, a tenor del paragraf 14 de la Constitució.

AUSTRALIA

Segons un diari de París, será un fet aviat la constitució de la federació australiana, constituhintse en Estat únic ó indivisible. La idea ó projecte de federació, deguda a Sir Henry Parkes, después de venudas algunas dificultades, está a punt de realisar-se, ja que las successives assembleas celebradas a tal intent han finit pera posarse d' acord pera redactar una constitució que, a la vegada que asseguiri la estabilitat de la unió federativa, no destrahexi 'l particularisme de las regions que han de formar aquesta unitat política. Sols falta ara que 'l poble australià sancioni per medi de sos cemicis la obra iniciada per Parkes y ratificada

pele vote de las diverses legislaturas colonials. Ab aquest fet nostra época vaurá 'l naixement d' una nació nova que, si be farà sos primers passos a la ombra de la metròpoli y que durant sa minoritat estará baix la tutela de la Gran Bretanya, se posa en camí pera obtenir en son dia la emancipació natural y llogica, si es que no la motiva avans d' hora l' insolent imperalisme dels Chamberlains y dels Salisburys.

PELEGRÍ CASADES Y GRAMATXES.

La guerra del Transvaal

Las incertituds de la setmana anterior, aprop de la sort que correrían las forsas de Kronje, gravement amenassadas per los moviments de lord Roberts, han tingut el fi son desenllas ab la rendició del general boer.

Reconeixém en lo vencedor lo acertat del plan y la energia y prestesa convenientes en sa execució. La lliberació de Kimberley fou lo prólech de la victoria que avuy entusiasma a Inglaterra y no sense fundament, més tal vegada per son alcans moral que per las ventatjes materials que reporta, com tot y no ser aquestas escasas.

Quedan encara alguns punts foscos que aclarar, entre ells lo relatiu al número d' homes capitulats, ya que en lo primer parte oficial del generalíssim se parla de 4.000 homes, sent aixís que com poquíssima anterioritat se apreciavan las forsas de Kronje en 10.000. ¿Que s' han fet, per tant, aqueixos 6.000 homes? No es verosímil la suposició de que hajin sucumbit mercés al incessant canoneig dels inglesos en los 6 y 7 dias que procediren a la rendició; después si no s' han rendit ni han mort, forsa es atre que han trencat per alguna part lo cercul de ferro que 'ls circuvalava y en aqueix cas resultaria que en realitat lo que haurán copat los inglesos ha sigut un destacament més ó menos important, pero no lo gros del exércit de Kronje, que continúa potser en plena retirada escoltant lo parch de siti que s' utilisa contra Kimberley y 'ls convoys consegüents. De tots modos pera posar en net aqueixa qüestió es precís esperar a que successius partes de lord Roberts manifestin ab tota claretat los elements tant en homes com en material que han caygut en son poder, pera que pugui apreciarse en tot son alcans, la importancia d' una victoria que, per altre part, ningú

S' ocorreix ara preguntar: ¿poden los inglesos confiar en que 'l aniquilament militar del tot ó part del exércit de Kronje, continga, sisquera en principi, la clau pera un prompte y felís acabament de la guerra? A nostre judici, la negativa es indubtable, mediant la única condició de que 'ls generals boers conservan en eixos moments la suficient serenitat pera obrar enérgicament, conforme exigeixen las circunstancias.

Es precís que acabi ja la dispersió ó separació de las forsas aliadas qu' han sostingut los assedis de Ladysmith, Kimberley y Mafeking. La única esperança de salvació pera las dos repúblicas, está avuy més que may en la rápida y completa concentració de forsas en la zona que s' considerés convenient. Aixó es indispensable y urgent; es més, se va fer desde un principi, y avuy no sería lo valent Kronje presoner dels inglesos, constituhint pera aquestos un preciós trofeu pera ser exhibit en la ciutat del Cabo y tal vegada en Londres. Potser están avuy pagant los aliats la gran falta estratègica que van cometre al emprendre lo siti de las tres plassas adalt indicadas. La rahó per alguns alegada de que com aqueix plan se obligava als inglesos a operar ab objectius fixos, es més aparent que real, donchs las jornadas de Magersfontein, Colenso, Spionkop y Vaalkrantz, demostran per part dels inglesos, més que una tenacitat digna de lloa, una terquedat sens exemple, y sapigut es que al pas que lo primer constituheix una bona qualitat, lo segon es sempre un defecte y no mitjà. Potser per dividir-se los boers en tres núccos, hauría necessariament fer lo propi los inglesos? ¿No han conseguit lord Roberts lo que se proponían Methuen y Buller, sens necessitat de buscar com aqueixos un fracás, estrellantse en los escarpats márges del Modder y del Tugela? Después las anteriores victorias dels boers, més tal vegada que al plan de operacions fixat per ells, deuen imputarse a los crassos errors de sos enemichs.

Al fi los federa's no han conseguit res de lo que s' proposaren. Kimberley está llibertat; Mafeking y Ladysmith ho estarán també d' un moment a altre si 'ls aliats obran ab cordura. Han sofer, en cambi, la pèrdua de Kronje y sos 3 ó 4.000 homes, y lo que es tal vegada pitjor que aixó: la superioritat moral. ¿Vol tot aixó dir que la causa d' abdos repúblicas

estigui definitiva y fermement fallada en sentit contrari a sos interessos? No per cert. No per cert. Molt pot remediarse encare si 'l generalíssim boer sab primer que tot y sobre tot concentrar rápidamente todas las forsas disponibles, adoptant com sistema la defensiva estratègica, que en cap modo exclou la ofensiva táctica.

Però si s' ha de seguir aqueix sistema, que sembla avuy pera 'ls federa's l' únic viable, precisa aixecar sans pèrdua de temps los sitis de Ladysmith y Mafeking, atraure al grós boer així format, las forsas disponibles de la divisió Kronje y las que operan al N. de la colonia del Cabo, constituhint d' aquest modo «un sol exércit», que podria alcansar tal vegada la xifra de 45 a 50.000 homes, que podrian disputar ab probabilitats d' éxit la victoria al invasor. Petitas partidas, sent a retaguardia de Roberts la guerra de guerrillas, (tallant comunicacions, aprensant convoys, inutilisant los camins de ferro y ordenaris, etc), completarien lo plan d' operacions proposat.

CRÓNICA

Hem rebut sagells de la «Unió Catalanista» de la darrera emissió.

Tots quants companys de causa desitgin adquirirne poden ferho en nostra Redacció.

Es ja segur que a la manifestació cívica anunciada pera demà hi concorrerán numerosos núccos de socis de diferents societats, entre ells un del «Centro de Lectura» que costea una corona pera depositarla en la tomba ahont reposen los restos dels milicians que moriren a Morell y Vilallonga.

L' Excm. Ajuntament ab molt bon acort obsequiará demà ab un dinar a tots los veteranos sobrevivents, havent costejat un trajo complet pera cada un dels que s' trobau en situació precaria.

Hem rebut lo número 15 de la ilustrada Revista local *La Palma*.

Lo senyor Gobernador civil de la provincia ha interessat als Jutjts de primera instancia corresponents que fassin efectivas las multas de 250 pessetas, imposades per dantes de primera ensenyansa, als alcaldes de Vilella baixa, Alcanat, Febró, Ametlla, Galera, Nalles, Vilabella y Vallfogona.

En la sessió darrerament celebrada la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» acordá consignar en acta 'l profón sentiment ab que s' havia enterat de la mort del eminent regionalista gallego D. Alfred Brañas y comunicar aqueix acort y la manifestació de son condol a la «Lliga regional gallega».

Segons poden veurer nostres llegidors per l' anunci que en altre lloch d' aquest número publicuem, los socis de la societat «La Palma» encara no han acabat l' humor malgrat lo trobarnos en plena Cuaresma época de reculliment.

Per aixó creyém que aquella Societat se veurá plena a vessar puig que nostres vehins quan se tracta de divertir-se no reparan pas en épocas.

Ab rahó posan reparos alguns periódichs al model que s' diu aprobat pera las remesas de petitas quantitats per lo correu, perque haventse autorisat los envios fins a 50 pessetas, s'ols caben en los sobres 46, y perque además no poden envia-se en ells pessetas sueltas y fa falta incloure mitjos duros, quan s' están retirant de la circulació los pocs que hi ha, per no formar part del sistema monetari vigent.

Un colega proposa la adopció de petitas bossas de pell ó senzillas capsas de cartró pera que resultin més fàcils y barates los envios del metàlich.

L' assumpto convé que l' estudihi las personas competents en los serveys postals, pera fer visible una reforma que, en principi, es digna d' aplauso.

Nos dinhen de Girona que aviat se fundará una associació relligiosa de carácter catalanista, beix lo advocació de Sant Jordi, patró de Catalunya.

Per dimissió del que la venia desempenyant, se troba vacant la plassa de Secretari del Ajuntament de Prat de Compte.

Diuhem de Tortosa que 'l Ebre continúa sostenint-se a un nivell molt elevat, impedint que réanudi sos viatjes la barcaassa, ocasionantse ab aixó perjudicis al públich, sobretot a la classe pagesa.

La Delegació d'Hisenda ha rebut una circular traslladant una Real ordre en la que s'ordena que, lo pago del premi corresponent a la matricula industrial, se fassi ab cárrech el pressupost del present exercici.

Comunions de Sabadell que s'han declarat en vaga tots los operaris de las seccions de tintes, aparells y prempats, fundentes en no consentir que las passas passin de 40 metres, puig les d'hivern, que la fabricants d'articles negres, les feyan arribar fins a 50 y 55, un cop mullades era impossible remenarles.

Las comisiones, de la Unió y la Obrera, fan gestions pera arribar a un arreglo.

Lo recaudet en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja la quantitat de pessetas 463'51.

Secció oficial

Registre civil

del dia 1 de Mars de 1900

Naixements

Carles Pagés Garcia.

Matrimonis

Joaquim Anqué Salvadó, ab Resa Res Gual.

Defuncions

Pere Sugranpes Jordá, 40 anys, Santa Agna, 16.—
Ramon Mes Vidal, 59 anys, Sant Magí, 3.

La Palma

S'invita a tots los senyors socis y sas families, als últims obsequis que s'verificarán en lo saló d'espectacles de la societat, de S. M. lo R. Carnestolts, avuy dissete a les deu de la nit. La festa acabarà ab un ball-reunió.

Reus 3 Mars 1900.—Lo Secretari.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Emeteri.

Sans de demà.—Sant Cassimir.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 1

De Génova y esc. en 7 dias v. Játiva de 792 ts. ab bocoyes buyts, a varis senyors, consignat a don Antoni Mas.

De Marsella y Barcelona en 4 dias v. Cabo Ortegá de 1.024 ts., ab efectes, consignat a don Marián Peres.

De Amberes y esc. en 19 dias v. noruech Unió de 830 ts., ab tránzit, consignat als senyors Mac-Andrews y C.ª.

De Cette en un dia v. Correo de Cartagena de 258 ts., ab bocoyes buyts, a varis senyors.

Despatxadas

Pera Londres y esc. v. noruech Unió, ab efectes.

Pera Málaga y esc. v. Játiva, ab efectes.

Pera Bilbao y esc. v. Cabo Ortegá, ab efectes.

Pera Cette v. Correo de Cartagena, ab ví.

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Exterior	71'60	Aduanas	101'75
Amortisable	'	Norts	55'30
Cubas 1896	83'37	Alicants	75'25
Cubas 1890	70'12	Orenses	16'65
Filipinas	87'62	Obs. 6 0/0 Fransa	94'
Exterior París	69'50	Id. 6 0/0	50'
		Id. 3 0/0	'

GIROS

Paris 29'75 Londres 32'70

Ordres de Borsa pera Barcelona Madrid y París.—
Compra y venda al comptat de tota classe de valors.—
Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y
billets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y
Madrid.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	71'60	Cubas del 86	83'37
Orenses	16'60	Cubas del 90	70'06
San Juan	'	Aduanas	101'75
Norts	55'40	Ob. 5 0/0 Almansa	97'75
Fransas	50'15	Id. 3 0/0 Fransa	50'
Filipinas	87'62		

PARIS 69'85 Madrid 32'70
GIROS
Paris 29'75 Londres 32'70
Se reben ordres pera operacions de Borsa. Compra y venda al comptat de tota classe de valors cotizables d'Borsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' de tots los paissos.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.			32'50
» 8 dias vista			
» vista		32'65	
París 90 dias fetxa			
París vista	29'75	29'75	30'
Marsella 90 dias vista			
Perpinyá	29'65		
VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS			
Gas Reusense.	Plus.	Plus.	700
Industrial Farinera	650	675	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	600	625	
Manufacturera de Algodón	140		
Companyia Reusense de Transvias	25		

Anuncis particulars

Mas

Ab caudal d'algua propi.

Se'n ven un, a un quart de la Ciutat; d'onze jornals de terra; que compta ab mina propia, y conducció d'aigues perfecta. Bon camí y casa, de construcció moderna; ab habitació pera pajesos y amo de la finca; corrals y dependencias pera 'l bestiar exta. exta. Pera informes dirigir-se a l'imprenta.

CAFÉ CENTRAL

Per cessar en aquest negoci lo dueny de dit establiment, lo vendrá mitjants tracte personal. Pera informes al mateix dueny.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA.

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha merescut la primera edició d'aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que s'vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volúmen en 8.ª major de 140 páginas y s'ven al preu de 6 rals l'exemplar en aquesta impremta.

Telégramas

Madrid 2.

En la discussió del articulat de la ley de presupuestos, pendrán la paraula tots los quefes de las oposicions.

La discussió será també molt interessant.

Proximament sortirà «La Ilustració Llevantina»

Revista dezenal d'arts, ciencias, literatura y actualitats.

Compendrá 'l mohiment intelectual y polítich del mon enter, y, en particular, de Catalunya, Valencia, Mallorca y Rosselló. Estará a l'altura de las millors Ilustracions estrangeras.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; tos faríngea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

En lo projecte sobre la ley del Timbre, haurá d'averbi comisió mixta porque en lo diotimon del Senat se modifia 'l projecte aprobat pel Congrés.

Aquest es un altre entrebanch ab que no s'complete.

En circuls en que intervenen molts diplomàtics se deya que 'l senyor Silveira ha celebrat fa poch, algunes entrevistas ab los representants dels governs inglés, alemany y nortamericá, que sembla s' relaciona ab la designació de la nova nacionalitat a que haurán de pertanyer las islas dels arxipièlachs filipi y joloá que no foren inclosos en lo tractat de París.

També s'ha dit que res tindria d'extrany que hi onejés dintre d'un passio molt curt la bandera alemanya.

—Valencia.—Se creu que 'l diumenge arribará 'l senyor Paraiso.

Comissions del Sindicat Gremial y de la Cambra de Comers aniran a rébrel a Játiva.

Lo diumenge al vespre 'l meeting; lo dilluns se donará un ápat al Ateneu Mercantil y al mateix dia una funció de gala al teatre de la Princesa; pera 'l dimars s'organisa una festa a la Albufera.

Lo dimecres, probablement, lo senyor Paraiso sortirá cap a Saragossa.

—Lo ministre de la Guerra ha resolt lo convenient a la convocatoria per l'ingrés a las Academias Militars.

La convocatoria s'fará en lo mes de Maig; pero tenint en compte la excedencia que hi ha en todas las armas, lo número de plassas en cada una de las Academias será molt reduhit.

També ha ordenat que com dotació extraordinaria, s'aumenti en cent cartutxos, la que ara tenen los batallons en companya, pera que 'ls soldats se perfeccionin en lo tir.

—Ha sigut condemnat a mort per la Audiencia de Santander lo parricida Salvador Gomez, qui escanyá a sa esposa trobantse malalte en son llit.

—Palma de Mallorca.—Lo periódich «La Ultima Hora» protesta contra l'article del «Globo» y afirma que tota la premsa balear marxa al compás de Catalunya.

Afegeix que Mallorca no es regionalista, ni catalanista, sino espanyola, y que únicament ambiciona la descentralisació administrativa, sempre que la obtinguin las demés provincias.

—Telegrafian de Montreal (Canadá) que alguns estudiants atacaren la redacció d'un periódich francés, ab motiu de la publicació de varis articles favorables als boers, y obligaren a issar la bandera inglesa, fent necessaria la intervenció de la policia.

París 2.

De Londres se reben noticias donant compte del entusiasme del poble ab motiu del deslliurament de Ladysmith.

Lo poble prorromp en «hurras» constantment. Abont hi há més entusiasme es entre 'ls comerciants de la City.

—En la nova constitució de la República de Santo Domingo, se determina la separació entre la Iglesia y 'l Estat y se aboleix la pena de mort.

—Lo siti y liberació de Ladysmith ha costat a las tropas inglesas 1,048 morts en lo camp de batalla, 3,785 ferits, 1,568 desapareguts y 513 morts a consecuencia de malalties. Total, 6,912 baixas.

—Un telégrama rebut a Londres dona la noticia de l'arribada de la cavalleria del generalíssim Roberts, a Bloemfontein.

En los centres oficials no han confirmat la noticia.

—Londres.—Un grupo d'estudiants feu ahir nit una manifestació devant de la casa de Mr. Chamberlain.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Com fluidificants espectorants y treure la TOS

los CAMELOS PECTORALS del MTEJE SALAS

A 150 pessetas caixa
A Ross D. ANTON SERRA, arrabal Santa Anna, núm. 8.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Mars de 1900

Línea directa para 'l Rio de la Plata

Sortiran de Barcelona directament para Montevideo y Buenos-Aires los magníficos y rápidos vapors francesos

lo dia 11 de Mars lo vapor «Aquitaine»
lo dia 21 de » lo » «Italie»

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Consignataris a Barcelona, RIPOL y G.^a, Plassa de Palacio.—Barcelona.

ALTAS

BAIXAS

para la contribució

Se'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUÏSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Publicacions regionalistas que s'han en aquesta Redacció.

«La Renaixença», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenali de Catalunya, «L'Art del Pagès», quinzenari, «L'Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L'Orotí», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatro Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellinés», setmanari de Catalunya del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia).—«Enskalduna», «Enskazale», setmanaris de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Servey dels trens de viatgers

De Mora a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercaderias ab cotxes de 3. ^a classe 7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe..... 7'01 m.
8'44 m.	tren mercaderias cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe 1'53 t.
5'23 t.	tren de mercaderias ab cotxes de 3. ^a classe 8'48 h.

De Reus a Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercaderias ab cotxes de 3. ^a classe 9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe 3'14 t.
3'28 t.	tren de mercaderias ab cotxes de 3. ^a classe 6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe 10'06 n.
9'23 a.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe..... 10'31 n.

De Reus a Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe (1) 8'22 m. Línea Vilafranca
4'43 m.	» » » » » » » » » 9'44 m. » Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe..... 9'21 m.
1'01 t.	tren de mercaderias ab cotxes 2. ^a y 3. ^a classe 7'34 t.
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe 5'08 t.
6'35 t.	tren mixte ab cotxes de 2. ^a classe (2)..... 10'13 n.

De Barcelona a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe (3) 10'17 m. Línea Vilafranca
9'54 m.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe 1'04 t.
11'45 m.	tren mercaderias ab cotxes de 2. ^a y 3. ^a classe 6'35 t.
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1. ^a 2. ^a y 3. ^a classe 5'31 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1. ^a classe..... 9'45 n.

Reus 1 de Juliol de 1899.

- (1) Traspòrt a Sant Vicens.
- (2) Idem a Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

Ferrocarril econòmic de Reus a Salou

Servey de trens que regirà desde 'l 2 d' Octubre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'40 matí, tarde 5'10 y 7'25 nit.

Tranvia a vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'50 t.

Reus 26 de Septiembre 1899.

OBRA NOVA

Fills Ilustres de Reus

DE

Francisco Gras y Elias

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta Imprempta.